

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tož se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetstvo gradi, a ne ruši

Razvoj gre svojo pot, ki je vselej utemeljena v naravi

V časih, ko vse kipi in vre, ni nič čudnega, če nastane poleg drugih zmešnjav tudi zmeda v pojmih. To pa pogosto povzroča nepotrebna nesporazumevanja in otežkoča tudi samostojno presojo pojavov in dogodkov.

Za označevanje dveh glavnih smeri v javnem življenju uporabljamo navadno izraza:

Levica — desnica

Ta pojma pa imata pravo vsebino samo za onega, ki ju v resnici pozna. Za človeka, ki se ne utegne z javnim življenjem pečati podrobneje, pa sta oba pojma precej blede in ju često zamenjuje. Stalno vsaj človek opaža v razgovorih in dopisih, da ljudje marsikaj levega prištevajo na desno in obratno.

Da bomo vsaj našim čitateljem pomagali do jasnosti, bomo skušali v kratkem pojasniti oba pojma.

O levičarstvu in desničarstvu ni mogoče govoriti samo v političnem življenju, ampak v vseh vejah javnega dela: v kulturi, gospodarstvu, socialnem delu itd. Izraz, oziroma pojem je bržkone zajet iz krščanskega pojmovanja, da se bodo nekoč na desni zbrali izveličani, na levi zavrženi. V politiko pa je zašel iz starega parlamentarnega običaja, po katerem se poslanci reakcionarnih struj zbirajo (gledano s predsedniškega mesta) na desni, poslanci razboritejših skupin in strank pa na levi.

Pod tem vplivom so javni delavci prevzeli oznako desnica za vse one struje, ki so reakcionarne in bi želele za vsako ceno ohraniti vse kakor je, oziroma, kakor je kdaj bilo. Z oznako levica pa govore o vseh strujah, ki iz kakršnih koli vzrokov streme po novotarijah, spremembah in preureditvi.

V politiki

bomo torej na desni našli vse one stranke in struje, ki se namenoma ali tudi nevede nekako upirajo naravnemu razvoju, ne priznavajo sprememb in branijo načela, ki so jih prevzeli od svojih prednikov. Ako vzamemo n. pr. za vzgled Rusijo, bi tam na desno deli vse one struje, ki zagovarjajo carizem ali pa meščansko-demokratski družabni in politični red, medtem ko moramo uvrstiti na levo vse marksistične in komunistične struje, ne glede na to, da imajo trenutno v rokah — oblast. Enako moramo v Španiji k desnici prištevati upornike z vsemi kapitalističnimi, fašistično-monarhističnimi in veleposestniškimi elementi, medtem ko je treba madridsko vlado uvrstiti na levo.

Iz tega je torej razvidno, da pojem levica in desnica nima nič skupnega s pojmom oblast. Desnica ostane na vladi in v opoziciji desnica, isto pa velja tudi za levico.

Za mislečega človeka, ki mirno in brez strasti, a tudi brez predsodkov motri javno življenje, je to itak samo po sebi razumljivo in ne potrebuje razlage. Pri nas Slovencih pa so razmere v marsičem in tudi v tem postavljene na glavo. Za razumevanje tega pojava se je treba spomniti, da smo dolga stoletja živeli v tuji odvisnosti in da je bilo edino upanje za nas samo odpor proti gospodarju. Mi kot narod te odvisnosti nismo nikoli priznali. Bilismo prešibki, da bidadisvojemu zanikanju tuje oblasti nad nami vidnega izraza v oboroženih vstajah in uporih. Zato pa je narod s toliko večjo vztrajnostjo, ljubosumnostjo in odpornostjo branil in negoval svoj jezik in svoje šege ter s tem v zvezi nesamostojnosti samostojno razvijal svojo slovensko samobitnost. Spricho tega je bil ves slovenski narod v Avstriji nujno vedno nepomirljiv levičar. Zaradi svoje maloštevilnosti ni mogel nikdar v taki državi misliti na oblast. Vladajoči krogi pa so proglašali slovensko ozemlje za nemško last. Kakor rečeno, slovenski narod ni tega nikdar priznal. Narod je vedno videl

izdajstvo

v tem, če je kdo iz slovenskih vrst zlezal v vladno okrilje. To gledanje je bilo seveda tudi pravilno. Kajti slovenski Lazar, ki je hotel pobirati drobtine z bogatinove mize avstrijskega nemštva, je moral svoj narod — zatajiti. Tako odpadništvo je narod seveda sovražil in preziral.

Po prevratu so se razmere bistveno spremenile. Z novo državo smo postali samostojen državni narod in je bila naša dolžnost, ravnati tako, da s Srbi in Hrvati skupaj prevzamemo oblast v svoje roke. Narod je to tudi pravilno razumel. Niso pa položaja razumeli in ga še danes ne razumejo nekateri zagrenjeni posamezniki, ki so prenesli po odvisnosti zaseno miselnost nekdanjosti kot gnilo popkovo s seboj v Jugoslavijo. Ti hočejo sedaj dopovedati narodu, da je vsak prevzem ali soprozem oblasti pri nas še vedno izdajniško reakcionarstvo. Nekdanje avstrijske razmere hočejo slepo prenesti v Jugoslavijo, kar pa je, da se milo izrazimo, popolnoma zgrešeno. Zato je tudi napačno, če kdo v teh kalnih razmerah hoče levo in desno ločiti po merilu prevzemanja oblasti, ne pa po edino pravem merilu idejne vsebine kake struje.

To pojasnilo le mimogrede. Bilo je pač potrebno radi naših posebnih slovenskih razmer in radi tega, ker nekateri ljudje še do danes niso preboleli duhovne odvisnosti, pa bi to svojo lastno, osebno duhovno odvisnost radi naprtili — narodu.

Razvoj gre svojo pot, ki je pač utemeljena v naravi, in narod se vedno bolj tudi duhovno osamosvojuje. Odtod brezbržnost širokih ljudskih plasti proti govorjeni ali pisani modrosti nekaterih poedincev, ki bi radi bili vodniki množicam, a ne morejo niti svoje lastne duševnosti iz suženjstva speljati v svobodo.

Za ocenjevanje oziroma presojanje obeh pojmov v politiki, bodo morda ta pojasnila zadostovala. Oba pojma pa najdemo, kakor rečeno, tudi v drugih panogah.

Gospodarstvo

V tej važni veji javnega življenja bomo na desno uvrščali vse predstavnike neomejenega kapitalizma, zagovornike neomejene osebne lastninske pravice itd. Na levi bomo našli zagovornike gospodarskih preureditev: od združenih delavcev pa vse tja do one skrajnosti, ki sploh zanikuje vsako zasebno lastnino in jo pojmuje kot tatvino.

Na levi in desni je seveda polno odtenkov in vmesnih stopenj. Zato je tudi v okviru teh glavnih dveh plati med seboj in tako rekoč v lastnih vrstah vedno dovolj trenj in nesoglasij. Radi takih trenj, povzročenih po različnem pojmovanju v posameznih področjih, nastajajo v politiki, gospodarstvu, kulturi in sploh povsod v javnem življenju stranke, struje in kakor se že imenujejo, ki kljub skupnosti glavnega okvira grede svojo posebno pot.

Kaj so stranke

Iz povedanega bo tudi takoj jasno, da nikjer v javnem življenju — in seveda ne niti v politiki — stranke niso samovoljne ustanove posameznikov, ampak tvorba žive skupine, ki ji je postala taka ali taka stranka na podlagi idejnega razvoja življenjska potreba. Radi tega pa uspevajo povsod po svetu samo one stranke, ki so idejna last naroda, četudi so svojo ideologijo izpovedale na usta poedincev. Nikdar in nikjer pa ne morejo uspevati in roditi trajnih sadov stranke, ki jih ustvarja posameznik ali skupina posameznikov z željo, da bi svoje misli usilili narodu in si ga tako podrediti.

Kje je kmetstvo

Kmetstvo kot socialno-političen in gospodarsko-kulturnen pokret je ustvarjajoče na levi. Mladi pokret se upira reakciji in z vsvojo ideologijo stremi za preureditvijo sedanje družbe po zakoniti poti razvoja, ki ga povzroča življenje samo. Za to preureditvijo stremi politično, gospodarsko, kulturno in socialno, ker izvira njegovo delo iz spoznanja, da na kmetstvu temelji vsa družba, pa naj bo njena vnanja zgradba kakršna koli.

K enotnemu cilju

v vsedržavno kmetstvo

Kadar ljudje, ki ne vedo nič drugega pametnega povedati, hočejo zlesti navzgor, pa nimajo za to dovolj lastne moči, začne napadati one, na katerih hrbtih so se nekdanji gredli in si pod njih zaščito — gmotno ali moralno, to ne igra nobene vloge — pridobili osnovo.

Čemu smo zapisali te besede? Ne morda zato, ker bi bilo tako nujno, ampak zato, ker vemo, da je to splošen človeški pojav. In ker Slovenci spadamo v skupino živih bitij, ki ji je skupno ime človek, se tudi temu pojavu ne bomo mogli izogniti. Prav za prav se mu niti ne moremo niti ne smemo izogniti. Kar namreč velja za vse človeštvo, velja nujno tudi za nas, ker sicer ne bi bili ljudje.

Na tem kraju smo v našem listu zapisali že nekatero besedo, ki ni bila hudobno, ampak načelno mišljena. Sodimo namreč, da mora vladati v vsakem pokretu načelna jasnost in da brez tega ni mogoče nobenega smotreno uspešnega dela. Opazovanja in odmevi pa so pokazali, da so včasih posamezniki smatrali naše načelne besede za osebna namigovanja. To je seveda močno nepolitično in v jedru napačno. Ni namreč na svetu pokreta, kjer bi vsi ljudje enako mislili. Zalostno bi tudi bilo, ako bi kje kaj takega obstajalo. Saj vidimo, da pri celo najbolj enotno in avtoritativno organiziranih in zasnovanih gibanjih na koncu le prevladuje močna osebna nota posameznih sodelavcev. Vseeno je tu, če vzamemo za pričo cerkvene očete, filozofe ali pa socialistične teoretike. Vsem je skupen le idejni okvir, podrobno idejno in zlasti taktično delo pa je v skupnem okviru prepuščeno sposobnosti, požrtvovalnosti in dobri volji posameznih sodelavcev. Edini pogoj pri tem je

skupno, zavestno stremljenje k enotnemu cilju.

Kar je drugod po svetu samo po sebi umljivo, je pri nas Slovincih še vprašanje bodočnosti. Nas so namreč stoletja vzgajale tuje sile, ki jim je bil pglavitni namen naša razdvojenost. Zato ni nič čudnega, če se danes ne moremo živeti v položaj, da bi gledali na razna naša vprašanja v prvi vrsti s stališča skupnih narodnih interesov. Iz te žalostne vzgoje izvira znaten del tega, kar je danes bolnega in gnilega pri nas. Pravilo je že, da vemo in priporočamo vsi najboljše recepte, ki bi čez noč odpravili vse nadloge, samo takrat, kadar ni treba za te nasvete prevzeti odgovornosti. Vpijemo proti oportunistu, govorimo o neki megleni skupnosti, bijemo se za načelnost in mečemo polena pod noge tistim, ki računajo z realnimi dejstvi in skušajo pač narediti in doseči, kar je v danih razmerah človeško mogoče in verjetno.

Končno je vse to razumljivo. Trenje pomeni vedno le razčiščenje in napredek. Tam se izbistre pojmi in utrdijo načela. Trdim celo, da

brez trenja ni življenja.

Eno pa je, česar tu ne smemo pozabiti. Načelno delo, načelna borba, načelno tekmovanje ni — diplomacija. Tu je treba jasnosti, odkritosti in take močnatosti, ki je vedno pripravljena borbo priznati. Poniževalno in moža nevredne pa je tisto ravnanje, ki pozna kritiko in recepte med štirimi očmi, pred širšo javnostjo pa se umakne za sramotno špansko steno nevednosti.

Kaj bo s kmetstvom?

Najvažnejše vprašanje med vsemi našimi notranjepolitičnimi problemi je vprašanje, kaj bo z našim kmetstvom. Poljedelska država smo in velikanska večina naših državljanov se preživlja s kmetiskim delom. Pri tem pa doživljamo za evropske pojme nemogoči nesmisel, da kmetje v državi nimamo nobene besede. Vse naše javno življenje je organizirano strankarsko, najmočnejši sloj, večina prebivalstva v državi pa nima svoje stranke, ker nima ljudi, ki bi to zdravo in krepko življenje zmožno kmetško maso povezali v

enotno politično voljo.

Vemo, da to delo ni lahko. Prav tako ni lahko, kakor ni igrača v prirodi iz brezoblične protoplazme (prasnovi) ustvariti zavedno in

visoko življenjsko organizirano človeško bitje. Toda naravi je vsemirje dalo milijonska stoletja časa za take poskuse, pri nas pa bi nekateri vsevedeži radi v desetih letih imeli to, za kar se je narod boril dolga stoletja in krvavel in trpel, da je jugoslovansko junaštvo že prešlo v legendo. Tisti, ki so umirali, so verjeli v uspeh in so za svojo vero trpeli in prelili kri, tisti pa, ki sede na varnem, se boje za svoje stolce in stolčke in iz tega nizkega, moža nevrednega strahu jemljejo vero drugim in skušajo delati zmedo.

Ne, tej zmedi se ne vdamo, kakor tudi ne klonemo pred trenutnimi neprilikami. Vemo namreč, da je delo večna šola. Mi to šolo priznavamo, jo spoštujemo in cenimo ter bomo v blagor vasi toliko časa hodili vanje, dokler ne dosežemo končnega cilja.

Uredba o prenosu nepremičnin

Radi težavnega gospodarskega položaja, v kakršnega je po vojni zabredel naš kmet, obstoji nevarnost, da bi njegova zemlja pogloboma prešla v tujo last. Radi kmetške bede grozi možnost tvorbe novih veleposestev, ki bi bila seveda last tujega kapitala, medtem ko bi kmet, naravni lastnik zemlje, ostal suženj na lastni grudli.

Zato je treba pozdraviti uredbo, po kateri bo dovoljen prenos lastništva nepremičnin na podlagi pravnih poslov med živimi samo po

odobritvi komisije za odobritve prenosa nepremičnin.

Če ta komisija prenosa ne bo odobrila, se bo smatralo, kakor da pravni posel ni bil izvršen, to se pravi: Če bi kdo svoje zemljišče ali del zemljišča iz kakršnih koli razlogov prodal, pa komisija ne bi dovolila v zemljiški knjigi prenosa na novega lastnika, postane kupčija neveljavna. Isto velja tudi za primer, če kdo daje nepremičnino v zakup za več kakor pet let.

Uredba je bila 8. t. m. objavljena v »Službenih novinah« in je torej že pravomočna.

Najvažnejše določbe nove uredbe so v tehle členih:

Člen I.

določa ozemlje v Sloveniji, za katerega velja nova uredba, in pravi:

Na področju okrožnih sodišč Maribor, Celje, Ljubljana in Novo mesto in sicer na področju okrajnih sodišč: Dolnja Lendava, Murska Sobota, Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož, Ptuj, Sv. Lenart, Maribor, Slov. Bistrica, Marenberg, Prevalje, Slovenjgradec, Šoštanj, Gornji grad, Vransko, Slov. Konjice, Celje, Kamnik, Tržič, Kranj, Radovljica, Vrhnika, Logatec, Cerkljica, Lož, Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče je dovoljen prenos lastništva nepremičnin na podlagi pravnih poslov med živimi samo po odobritvi komisije za odobritev prenosa nepremičnin, določene v čl. 7. To velja tudi za primer, če se daje nepremičnina v zakup na več kot 5 let.

Člen III.

navaja med drugim, da bo komisija dovoljevala prenos zlasti v dveh primerih: 1. Če se prodaja vse kmečko posestvo kot samostojna gospodarska enota in če ga bo kupec

sam obdeloval. 2. Če se z nakupom povečuje kmečka posest.

Člen V.

določa, da bo komisija odklanjala prenos lastništva nepremičnin in dajanje v zakup v teh primerih: 1. Če kupec kupuje zemljišče v spekulativne namene. 2. Če se kupujejo kmečka posestva ali njih deli za ustanavljanje velikih posestev ali za povečanje veleposestev. 3. Če bi bilo to nasprotno interesom državne obrambe.

Dajanje nepremičnin v zakup se ne bo odobrilo, če bi se s tem zakupom šlo za tem, da se izigrajo predpisi te uredbe glede prenosa lastništva nepremičnin.

Člen VI.

predpisuje podrobnosti glede predmetnih prošelj in pravi, da prošnji, s katero se zahteva odobritev komisije, ni treba priložiti potrdila o zaključenem pravnem poslu, ampak je dovolj, da se v prošnji navedejo vse okolnosti, ki so važne za ocenjevanje pravnega posla.

Tako bo torej nova uredba, ako bo dosledno in pravilno izvajana, lahko mnogo koristila narodno-obrambnim interesom in bo hkratu obvarovala našemu kmetu njegovo zemljo.

Rusija se oborožuje naprej

Japonski poslanik v Moskvi g. Ota se je vrnil koncem preteklega tedna v Tokio in ob tej priliki podal časnikarjem daljšo izjavo, nanašajočo se na rusko-japonske odnose. Japonski poslanik je med drugim tudi dejal, da ruski državniki ne kažejo prav nobenih napadalnih namenov proti nobeni državi in tudi ne proti Japonski. Rusija se pa kljub temu na vso moč oborožuje. Zlasti dela ogromne vojne priprave na Daljnem Vzhodu ob mandžurski meji. Vrhovni poveljnik ruske armade maršal Vorosilov je izjavil, da imajo vse te vojne priprave le nujno obrambni značaj.

Poslanik Ota se trudi, da bi vzpostavil čim bolj prijateljske zveze med Rusijo in Japonsko. Politično prijateljstvo je mogoče ojačati le z živahnimi trgovskimi zvezami.

Najtežje skrbi med Japonsko in Rusijo povzroča rok ribolovnega dogovora ob obalah Daljnega Vzhoda. Japonci zahtevajo 12letno zakupno pogodbo, dočim pristajajo Rusi le na pet let.

Doma in drugod

Teden domače politike

V nedeljo so se vršile v 41 občinah na Hrvaškem občinske volitve. Večinoma je bila vložena samo po ena kandidatna lista bivše HSS. Le v nekaj občinah so bile vložene oddvojene liste bivše HSS, v eni občini pa lista JRZ.

Volilna udeležba je bila tudi tokrat zelo slaba. Malo je bilo občin s preko 50% udeležbe. Največ jih je bilo od 27 do 40 odstotkov.

Za prihodnjo nedeljo so razpisane občinske volitve v nadaljnjih 50 občinah na Hrvaškem.

Gibanje političnih strank

Nedavno so zborovali v Banja Luki zemljo-radniki iz Vrbaske banovine in sprejeli resolucijo, s katero pozivajo vse zemljo-radniške skupine na skupno fronto in zedinjenje.

Dimitrije Ljotić,

predsednik »Zborac« je imel v nedeljo shod v Banja Luki. V svojem govoru je ostro nastopil proti komunizmu in grajal tudi postopanje dr. Mačka.

Občinske volitve v Sloveniji

Splošne občinske volitve v Sloveniji se bodo vršile v nedeljo dne 25. oktobra, tako je bilo rečeno na nedeljskem shodu JRZ v Novem mestu, na katerem je govoril banovinski tajnik JRZ g. dr. Fr. Kulovec.

Dr. Hodžera ni mogel zborovati

v nedeljo v Pirotu, kamor je sklical velik shod narodne stranke. Beograjska »Politika« poroča, da so mu politični nasprotniki shod razbili z vzkliki »Dol Hodžera, dol s fašizmom, živel demokracija.«

JNS

je priredila preteklo nedeljo celo vrsto shodov v Vrbaski banovini. Na shodih so poročali narodni poslanci Milan Božić, Nedeljko Praljak in Ante Kovač. V Vrbaski banovini so razpisane občinske volitve začetkom prihodnjega meseca.

Zunanje - politični pregled

Menda nič ne pretiravamo, ako trdimo, da živi ves svet v znamenju nemira in nezadovoljnosti. Povsod si v glavnem stojita nasproti dva sovražna tabora, ki imata večinoma socialno, včasih pa tudi nacionalno ozadje. Zdi se pa vendar, da je jedro vsega nasprotstva gospodarsko-socialnega značaja. Na eni strani skuša kapital z različnimi pretvezami za vsako ceno obdržati vse svoje postojanke in jih še razširiti, na drugi pa se dramijo in bude zatirane ljudske množice, se družijo kljub različnosti nazorov in skušajo silovitemu gospodarskemu pritisku kapitalizma nuditi čim več odpora.

Tak položaj nujno pripelje v poedinah državah do nemirov, prevratov, uporov in državljanskih vojen, ki povzročajo silovito prelivanje krvi in uničevanje gospodarskih in kulturnih vrednot in dobrin. Izhoda iz tega položaja ni in ga ne bo, dokler ena ali druga stran popolnoma ne zmaga. V svetovnem položaju gre torej danes samo za

dve možnosti:

1. Ali si bodo delovne množice (kmetje, delavci in z njimi združeni stanovi in poklici) podredile kapital do take mere, da bo moral služiti splošnosti, ne pa poedinu, ali pa bo
2. kapital z nasiljem zatrl ljudske mase, zažulil vsako svobodo misli in svet popolnoma usužnjil.

To je jedro vseh borb in trenj, ki jih pod različnimi imeni srečujemo po svetu.

Ze zadnjič, ko smo pisali o komunizmu in fašizmu, smo to misel naznačili, razvoj svetovnega položaja v tem tednu pa naše mnenje v polnem obsegu potrjuje.

Anglija

si je hotela z naseljevanjem Zidov v Palestini zagotoviti, oziroma utrditi položaj v tem delu

Kakor poročajo nekateri listi, je Stalin nevarno bolan in za njegovega naslednika določen Vorosilov. Če ta prevzame oblast, bo moral baje odstopiti predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov, ki ga kaže naša slika.

Male Azije. Spretno zasnovana igra pa je povzročila Angležem že mnogo skrbi. Proti židovstvu so se namreč uprli Arabci, ki jih je danes treba smatrati za prave domače prebivalce teh pokrajin. Spori in praske se vlečejo že v neskončnost in so se prav zadnji čas močno za-

Slika po »Jurue«

Znani španski filozof Miguel de Unamuno je v svojih zadnjih izjavah ostro nastopil proti madridskemu režimu.

ostrili. Anglija je radi tega proglasila v Palestini obsedno stanje, vrhovni arabski mufti pa je v odgovor na to izdal proglas na vse Arabce, ki jih poziva na sveto vojsko proti Angležem. Posledice poziva so se takoj pokazale v vedno pogostejših arabskih napadih na angleške posadke. Po vsej Palestini se je razvila četaška vojna in je nastopila najbolj krvava doba v razvoju odnošajev v tej deželi.

Nemčija

je vzbudila mnogo pozornosti s kongresom Narodno socialistične stranke v Nürnbergu. Znači-

len za nemško razpoloženje in nemško miselnost je zlasti govor ministra Göbbelsa, v katerem je tako ostro napadal Rusijo, da se temu čudijo celo mirni angleški listi in izražajo domnevo, da je Nemčija s tem nastopom hotela doseči prekinitve diplomatskih odnošajev z Rusijo in s tem olajšati sebi delo.

Poleg očitkov več ali manj moralno političnega značaja pa je Göbbels govoril obširno tudi o ruskem oboroževanju in dejal, da si je rdeča armada že v Evropi sami ustvarila letalska oporišča, iz katerih morejo rdeči bombniki doseči na primer Dunaj v 9 minutah ter ga spremeniti v prah in pepel. Navedel je tudi, koliko nemirov in revolucionarnih poizkusov je vodstvo sovjetske Rusije vpriporilo po sedmem kongresu Kominterne julija meseca 1935.

Iz vsega nastopa nemškega narodnega socializma v Nürnbergu se da sklepati, da smatra Nemčija Rusijo za svojega najresnejšega in najbolj nevarnega nasprotnika.

Italija

se spričo zapletenega mednarodnega položaja pridno pripravlja. Na eni zadnjih sej italijanske vlade je Mussolini podal obširno poročilo o naknadnih kreditih, ki so bili odobreni za italijansko kopno vojsko, mornarico in letalstvo. Ti krediti so potrebni, da se okrepijo sedanje vojne sile Italije, predvsem zaradi nevarnega mednarodnega položaja. Razen tega bodo ti ukrepi omogočili izpopolnitev številnih vrst orožja v določenem času. Dalje se je proučilo vprašanje preskrbe italijanske industrije s potrebnimi sirovinami. Določeno je bilo, da posebni odbor, ki je imel ob času italijansko-abesinske vojne nalogo zbirati vse podatke, tudi sedaj prouči in organizira proizvodnjo domačih sirovin. Končno se je govorilo še o kolonialni sili Italije, ki naj zagotovi varno posest italijanskih kolonialnih posestev. Sklenilo se je, da morajo te sile znašati okrog 70.000 mož.

Nato so prešli na ostala vprašanja ter je bilo sklenjeno, da se vsem državnim in pokrajinskim uradnikom in nameščencem zvišajo plače za 8 odstotkov, tako da bodo izenačene s privatnimi uradniki in delavci. Sprejet je bil tudi sklep o znižanju šolnine ter izdani novi ukrepi za zvišanje rojstev.

Vse to so ukrepi, ki dovolj dokazujejo, kako pozorno spremlja ta država sedanji položaj in kako se pripravlja, da je ne bi noben dogodek presenetil.

V Španiji

se boji nadaljujejo in ni še videti konca. Poročila upornikov in vlade poročajo o bojih, zmagah in porazih. San Sebastian so zavzeli uporniki. Grozovitost te najbolj krvave državljanske vojne, kar jih pozna novejša zgodovina Evrope, ni prav v ničemer popustila in bi skoraj rekli, da niti ne bo popustila.

Na Portugalskem

se tudi opaža vrenje, zlasti v mornarici. Ako se španski požar zanese še tja, utegne to razširjenje znatno podaljšati trajanje borb in morda še povečati zagrizeno krvoločnost bojev.

V Grčiji

je vlada predložila kralju v podpis zakon proti komunistom.

Med Turčijo in Anglijo

so na vidiku pogajanja za sklenitev vojaškega pakta. Iz Ankare je že odpotovala v London turška delegacija, ki jo vodi turški ministrski predsednik Izmet Inon. V delegaciji je tudi šef turškega generalnega štaba s štirimi generali.

Zdravo vino in mošt

z uporabo KALIJUM-META-BISULFITA ZNAMKE „VINODRAN“

Navodila in vzorce pošilja brezplačno tovarna „ZORKA“ D. D., SUBOTICA

Pijonirji slovenske vasi:

Kmetško-mladinsko kulturno

Občni zbor Zveze kmetških fantov in deklet

V nedeljo dopoldne se je vršil v salonu restavracije »pri Levu« občni zbor Zveze kmetških fantov in deklet, od katerega so nekateri pričakovali, da bodo želi sadove setve, pri kateri niso ganili niti z mazincem. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da jim je predržno upanje splavalo po vodi in da svojega namena niti malo niso dosegli.

Nekje na slovenski zemlji se je bil pojavil list, ki se je nenadoma spomnil — Zveze. Z velikim kalibrom je začel streljati okrog sebe in pripravljati tla za ugoden naskok. Ljudje so se spomnili slovenstva in kmetstva in jeli udrihati tako, da bi Zvezo, ki je kulturno-socialna organizacija slovenskega podeželja, spravili v — politične vode. Spričo tega donkihotskega dela je slovenska javnost, zlasti pa slovensko kmetstvo v zanimanjem pričakovalo, kaj porečejo zastopniki kmetške mladine na Zvezinem občnem zboru in kakšno stališče bodo zavzeli.

Udeležba na občnem zboru je bila številna in vprav častna, ako pomislimo in upoštevamo, v kako težkih gmotnih razmerah živi slovenska vas.

Zvezin predsednik Ivan Kronovšek je v lepem nagovoru otvoril občni zbor in po pozdravu navzočih in zastopnika oblasti takoj prešel na dnevni red. V kratkih, a jasnih obrisih je podal predsedniško poročilo in naglasil, da sta delo in program Zveze tako obširna, da ju ni mogoče opraviti v enem letu. Pač pa je treba z veseljem pozdraviti dejstvo, da je Zveza v minulem poslovnem letu ugodno delovala in napredovala, čeprav razmere zanjo niso bile ugodne. Zvezinemu delu so se stavile najrazličnejše ovire na pot, vendar jih je ob strumni discipliniranosti svojega članstva uspešno premagovala ter dosegala in dosegla svoj namen: kulturno in socialno dramiti, vzgajati in osamosvajati slovensko kmetško mladino ter jo pripravljati za samostojno delo na vas.

Ker je bil v tem poslovnem letu predsednik sam dalj časa odsaten in se je mudil na študijskem potovanju v Nemčiji, je izpolnil njegovo poročilo podpredsednik Tine Horvatič s Krške vasi. Med drugim je naglasil vrsto uspešnih kmetško-mladinskih kulturnih in zabavnih prireditev. Posebej je omenil tekmo koscev v Vogljah pri Kranju in v Skokah pri Mariboru.

Predsedniško poročilo je občni zbor vzel z odobravanjem na znanje. Temu je sledilo tajniško in blagajniško poročilo, ki sta ga podala tajnik France Hočevar in blagajnik Jakob Škrabar.

Iz prvega posnemamo, da je Zvezino delo v stalnem porastu. Korespondenca z društvi narašča, potrebno je vedno večje število okrožnic, s katerimi Zveza daje navodila in smernice svojim društvom. Za tako delo je Zvezin pisarniški aparat premajhen. Društva žele seveda še več okrožnic. Zvezina pisarna pa dela ne zmaguje in bo treba misliti na njeno razširjenje, ako naj bo v bodoče kos svoji nalogi.

Blagajniško poročilo je dalo sliko, ki je hkratu podoba gmotnega položaja naše vasi. Stalnih dohodkov ni. Zveza je navezana le na malenkostne prispevke članic, ki pa vse niti ne morejo zadoščati obveznostim nasproti centrali za svoje članstvo. Poleg tega pomenijo zanjo vir dohodkov prostovoljni prispev-

delo

ki raznih dobrotnikov in nabiralna akcija med prijatelji kmetško-mladinskega pokreta. Vsi ti dohodki pa so take narave, da je na podlagi njih iz leta v leto nemogoče sestaviti smotren in zanesljiv proračun.

Revizijsko poročilo je nato za odsotnega člana rev. odbora St. Tomšiča podal dr. Goljar. Revizijsko poročilo predlaga vsemu odboru razrešnico, zraven pa priporoča, naj bi

Ivan Kronovšek

vodja kmetško-mladinskega gibanja v Sloveniji in predsednik Zveze kmetških fantov in deklet

v bodoče odbor finančnemu vprašanju posvečal več pozornosti in ga po važnosti uvrstil v isti red kakor organizatorno in ideološko vprašanje.

Poročilo je bilo soglasno sprejeto in razrešnica podana z velikim aplavzom.

Iz poročil načelnikov posameznih odborov posnemamo, da so društva večinoma povsod delovala z veliko vnemo. Marsikje so društva naletevala na velike ovire. Zapreke, ki so se jim ponekod z nekaterih strani stavile na pot, so bile skoraj nepremagljive. Boda zavest kmetške mladine pa jih je vendar premagala in dosegla najlepše in najrazvidnejše uspehe vprav tam, kjer so bile ovire najhujše. Pač so ponekod nekatera društva opešala in je njih delovanje le neznatno. Zato se pa drugod snujejo nova. To je v vsaki veliki organizaciji popolnoma naraven pojav, ki pomeni samo — zdravje. Kar ni zdravega in življenja zmožnega, odmre in mora odmreti, da je prostor za sveže in sočne mladike.

Debata

V debato, ki se je razvila o posameznih poročilih, je poseglo več govornikov. Naravno je seveda bilo, da kmetški fantje niso nastopali s tisto govorniško uglajenostjo kakor je je človek vajen pri šolanih. Zato pa je bila njih preprosta beseda tem bolj poštena, odkrita in možata. Povedali so, da jim ni do prerekanja in praznih besedi, ampak do dela,

do resničnega, pozitivnega dela na terenu samem. V tem smislu so bili tudi predlogi kmetške mladine, ki so vsi stremeli za tem, da vzraste podeželju čim več samostojnih, resnično kmetških prosvetnih in organizatornih delavcev. Tako je preds. ptujskega Pododbora Tomažič predlagal, naj Zveza v bodoče organizira dopisniške in govorniške tečaje, predsednik celjskega Pododbora Merslavič je predlagal, naj se razširijo kmetško mladinske tekme tudi na take panoge kmetškega dela, ki niso tako strogo vezane na čas kakor košnja in žetev, a se poleg tega lahko vrše v zaprtih prostorih (tekma predic itd.).

Vsi predlogi so bili soglasno in navdušeno sprejeti. Po praznem govoričenju enega ali dveh paradnih »kmetških fantov«, ki so se mu zborovalci zahvalili s pomilovalnim smehom, so ti predlogi in soglasnost, s kakršno so bili sprejeti, vplivali res blagodejno in utrdili v vseh navzočih vero v zdravje in življenjsko borbenost kmetško-mladinskega pokreta.

Pri volitvah je bil z vzklikom in ploskanjem izvoljen tale odbor:

Vodstvo: Predsednik glavnega in izvršilnega odbora: Ivan Kronovšek; podpredsedniki: Tine Janhar, Zeje pri Medvodah; Tine Horvatič, Krška vas; Joško Tomažič, Vitan pri Središču.

Glavni odbor: Že omenjeni člani vodstva in Cvetko Zorko, Družinska vas pri Novem mestu; Martin Grum, Loče pri Poljčanah; Ivan Korošec, Hudi vrh pri Blokah; Ivan Ocvirk, Sv. Jurij ob Taboru; Alojz Avsec, Beričevo.

Izvršilni odbor: Tajnik: France Hočevar, Ljubljana; blagajnik: Jakob Škrabar, Ljubljana; odborniki: France Gerželj, Ljubljana; dr. Srečko Goljar, Ljubljana; Viktor Hrovatin, Ljubljana; Jože Blaž, Tomačevo; dr. Viktor Maček, Ljubljana; Lojzka Jarnovič, Dramlje; nadzorni odbor: Stanko Tomšič, Ljubljana, Ivan Brecljnik, Ljubljana.

Resolucije

Občni zbor »Zveze kmetških fantov in deklet« obžaluje in najodločneje obsoja pisanje tednika »Slovenske zemlje« v zadnjem času, zlasti članek z dne 10. t. m., v kolikor se je tikalo vmešavanja v notranje zadeve Zveze, ki jih ima izključno ona sama za odločevati.

Ta resolucija je bila sprejeta z velikim odobravanjem z vsemi glasovi razen dveh. Za resolucijo je glasovalo 138 delegatov, proti pa sta glasovala petomajski Jevtičev kandidat g. Jernej Stante, odvetnik iz Celja, ki je pri volitvah propadel, in jurist g. Jože Dolenc iz Ljubljane, petomajski kandidat z Mačkove liste, ki mu narod tudi ni izkazal svojega zupanja. (Družijo ju »trdna« skupna načela, kakor se vidi.)

Zakaj sta ta dva političarja glasovala proti, so vsi delegati dobro vedeli, kajti to je bil definitiven obračun z nedostojnim pisanjem glasila »Slovenske zemlje«, ki si je lastila pravico vtikavanja v notranje zadeve »Zveze kmetških fantov in deklet« in poskusa speljati zvezo v politične vode, po kateri so hoteli ti gospodje udobno plavati na zaželjene vrhove.

Druga resolucija, ki je v ozki zvezi s prvo in ki je hotela brezpogojno preprečiti tako podzemno rovarenje in sumljivo gonjo proti najmočnejši in neodvisni kulturni organizaciji naše vasi.

Resolucija se glasi takole:

»Zveza kmetijskih fantov in deklet« na svojem XII. rednem občnem zboru kar najodločneje obsoja kakršnokoli vmešavanje raznih političnih skupin in njih eksponentov v program in delovanje kmetijsko-mladinskega gibanja, ki je izrazito kulturno in socialno gibanje slovenskega naroda.

Pri slučajnostih se je razvila zanimiva debata, ki je pokazala, kako si nekateri izobraženci preprosto predstavljajo ideološko delo. Tako nekako: Sestavi naj se odbor, ki naj mu občni zbor poveri nalogo, da izdela ideološko plat kmetijsko-mladinskega oziroma kmetijskega pokreta. Zveza naj nakupi tozadevno literaturo. Vsak član bo nekaj prebral, pa se ljudje vsedejo in se pomenijo ter — ustvarijo ideologijo.

Nepriustranskemu opazovalcu se je zdelo, da čita kuharsko knjigo: Toliko žlic tega, toliko tega, mešaj, drgni, presej in pregneti, dodaj dišav po okusu in soli po potrebi, pa prepeči v pečici učenih fraz — in imaš ideologijo. — Ne, ne, učeni gospodje, to ne gre tako! Kmetijski fantje to vedo in so pokazali s skimavanjem, da čutijo, kako v tem učenem predlogu nekaj šepa. Kmetijska ideologija zahteva življenja, trpljenja, učenja in poučavanja, mnogo izkušenj in brezmejno mnogo požrtvovalnega dela. Zanj so dali veliki ljudje svoje življenje. Stambolijski in Radič sta prelila kri in še ni mogoče reči, da bi bila kmetijska ideologija izdelala do kraja. Zato je malo verjetno, da bi jo po kuharskem receptu v nekaj mesecih zgnel kak popoln jurist.

Tistim, ki so stekali o ideologiji, bi samo povedali, da je kmetijska tiskovna zadruga že pred leti izdala delo vseučiliškega profesorja Franceta Vebra z naslovom: **Idejni temelji slovanskega agrarizma**. Bog ve, ali so si gospodje to delo prečitali. Po burni plohi besed, ki jo je neki gospod sipal na kmetijske fantje, bi skoraj sodili, da tega dela ne pozna — kakor tudi ni vedel, od kdaj Zveza obstoja, čeprav je naglašal svoje mučeniške zaslugе zanj.

To le mimogrede. V splošnem lahko rečemo, da je bil občni zbor Zveze kmetijskih fantov in deklet zdrava in bodra manifestacija zdrave slovenske vasi!

Vojnik

V nedeljo, dne 6. t. m. je bil v Vojniku sestanek delegatov vseh sosednjih društev za ustanovitev Okrožnega odbora za okrožje Vojnik. Odbor je sestavljen takole: predsednik Potočnik Franc, podpredsednik Vrečko Alojz, tajnik Kuhar Ivo, blagajnik Paušer Franc, odbornika Dobrolinšek Martin in Potočnik Konrad.

Novo izvoljeni okrožni odbor si je nadel kot prvo nalogo, da vpliva na vsa njemu pripadajoča društva, da svoje delo počivajo, da ne nastane nepotrebno mrtvilo v društvih kot se je dogajalo doslej. Ni dovolj samo ime društva, ampak je potrebno delo, da je uspeh viden! — V slogi je moč!

Velike Lašče

Na praznik, dne 8. septembra so priredili tukajšnji rejci malih živali in iz bližnje okolice svojo prvo večjo propagandno razstavo malih živali in proizvodov iz reje. Obenem je bil tudi dopoldne ustanovni občni zbor društva: Rejec malih živali Velike Lašče. Prečitana so bila pravila in odobren poslovnik, glasom katerega deli društvo med svoje člane brezplačno čistoplemenske živali. Sledile so volitve odbora in je bil izvoljen za predsednika g. Znidaršič Ivan z ostalimi odborniki, ki so vsi vneti delavci, na širjenju rejskega pokreta. Sicer najmlajše rejsko društvo, vendar šteje že ob svojem rojstvu nad 50 članov.

Mlatic

Angina

O tej bolezni ste gotovo že kaj slišali. Človek se prehladi in v vratu nastanejo otekline, ki ovirajo bolniku dihanje.

Posebno nevarna je prsna angina — »angina pectoris« ji reko zdravniki. V tisku krožijo vesti, da se je ta nevarna bolezen lotila ruskega diktatorja Stalina.

Nam se zdi, da je napadla tudi nekatere ljudi / Sloveniji. Seve, kdor se je potil in pehal za kak stolček pod »diktatorskim režimom«, pa mu je spodletelo, je ves razbeljen in razgret padel na hladno, morda celo prav na mrzlo. Naravna posledica take nezgode je prehlad. Letošnje poletje pa je bilo še vrh tega precej vetrovno. Zato se je nekaterim iz navadnega prehlada razvila prsna angina. V tej hudi bolezni govore, kakor pač bolniki: njih besed nihče ne sliši.

Mlaticu se ti bolniki smilijo, pomagati jim pa ne more, ker nima visoke šole, zlasti pa se ni nikoli učil — političnega zdravilstva.

Ples za Janezovo glavo

Zadnjič mi je padla iz mašnih bukev stara podobica z glavo Janeza Krstnika, ki jo drži na krožniku Herodova hči Saloma. Plesala je in si za nagrado izgovorila Janezovo glavo, ker ni bil hotel uslišati njenih ljubezenskih vabil in ustreči njeni pohoti.

Pa mi pade v glavo to in ono. Včasih so ženske plesale — za glave, v naših dneh pa so se tudi moški spravili na tak ples. Ljudje plešejo, vsak po svoje pač, in vsak želi drugačno nagrado. Čudno je pa naključje, da je prav to nedeljo plesal mlad gospod za enako nagrado kakor — Herodova hčerka Saloma pred 2000 leti. Smola pa je nanesla — tega gospoda sploh spremlja smola — da si ni izbral pravega plesišča. Mesto med gospodo v kak bar — ali vsaj v salon kakega tovarnarja, je šel plesat — med kmetijske fante. Družice ni dobil in je moral nastopati sam. Trdno je pričakoval, da prejme za nagrado — Janezovo glavo, ki bi jo potem nesel svojim pokroviteljem kot odkupnino za — odvezo za svoje grehe.

Ne vemo, če je Janez v Velikih Laščah kaj vedel o tem, da si je nekdo njegovo glavo izbral za plesno nagrado. Zdi se nam pa, da je zastavni možak vzlic temu mirno spal. In po vsej pravici: Gospodu se je namreč ples tako ponesrečil, da željene nagrade seveda ni dobil. O jej, še več! Ko je prišel domov, je siromak šele občutil, da niti — lastne glave nima več!

»Vsaka glava svojo pamet«, je rekel Ribničan. Kaj bo pa zdaj počel ta gospod, ki nima nobene glave več, niti Janezove niti svoje?!

Program

»Slovenski gospodar« nam rad očita, da v našem listu objavljamo dolgovезne članke, ne povemo pa konkretnega programa.

V tolažbo mu povemo, da smo mi konkretno zahtevali in stavili svoje predloge glede razdolitve kmetov; glede agrarne reforme; glede ureditve cen kmetijskih pridelkov in glede vseh drugih vprašanj, ki spadajo v okvir kmetstva.

Zakaj »Slovenski gospodar« ne ponatisne teh člankov? Ali se mar boji, da bi se tudi njegovi čitatelji seznanili z našim programom in bi jim bil ta nemara celo všeč? Ali pa nemara bratec sam nima programa in bi rad lastno praznino naprtil nam?

Nam je to končno vseeno, ker vemo, da slovenski kmetstvo tudi brez »Slov. gospodarja« dovolj pozna — svoj program.

Ne reci: jutri!
Neguj že danes
svoje zobe
vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Etilenov plin v poljedelstvu in sadjereji

Zadnja leta se opaža v poljedelstvu gotov napredek, ki ima velik pomen in je vreden vsega zanimanja.

Prvi veliki napredek v poljedelstvu je vsestranska uporaba etilenovega plina, ki se je sprva uporabljal v Ameriki, pozneje v Rusiji in na Japonskem. Največja pa je uporaba etilenovega plina pri umetnem dozorevanju sadja in zelenjave.

V to svrhu se spušča v zaprte prostore majhen del etilena, Zeleni sadeži kakor limone porumene v 5—8 dneh, pod navadnimi pogoji se rabi za ta proces 15—16 dni. Zeleni paradizniki dozore v 6—8 dneh, drugače v 14—16 dneh. Zeleni deli zelené se ubelijo in so sposobni za vporabo v 6—8 dneh, dočim rabiyo na njivi za svoj razvoj 30—40 dni. Sadeži pomaranč, mandarin, banan, dinj, lubenic, hrušk, breskev, grozdja dozorevajo 2—3 krat hitreje kakor pod vplivom solna.

Ogromen je torej praktičen pomen etilenovega plina v poljedelstvu. Nezrelo sadje in zelenjava se z njegovo vporabo lahko dovede do popolne zrelosti. V sadjarstvu se lahko s pomočjo etilena prepreči velika škoda v jeseni, ko zgnije radi prevelike zrelosti mnogo sadja na transportu.

Sadje dobiva pod vplivom etilena tudi boljši okus, kar je najvažnejše, ker ta prekaša okus sadja dozorelega pod navadnimi pogoji. Pri paradizniku se zmanjša kislina, pri dinji se neraztopljiva pektinova snov pretvori v raztopljivo in poveča se tudi sladkoba.

Uporaba tega plina za dozorevanje sadja je največja v južnih državah Severne Amerike, kjer je klima dosti topla in mila. V južni Kaliforniji, kjer uspeva japonska urma, se izvršuje polovica trgovine s pomočjo etilena.

V Ameriki se to umetno dozorevanje ne dosega spomočjo posebnih prostorov, ampak se to delo opravi v posebnih šotorih na njivi ali pa v sadonosniku.

Etilenov plin se vporablja tudi v drugih panogah kmetijstva in je radi tega postal univerzalni stimulator življenjskih procesov. Uporablja se za hitro vzklitje rastlin. V severnih krajih, kjer je kratka vegetacijska doba, se doseže z etilenom, da rastline hitro vzklijejo in izkoristijo vegetacijsko dobo. V južnih krajih, kjer je dolga vegetacijska doba se s pomočjo etilena lahko dosežeta dve žetvi.

Cepiče sadnih dreves se pusti v zaprtim prostoru in se jim dovede etilenov plin. Pod njegovim vplivom se doseže hitro vzklitje. Do-

segli so se že lepi uspehi v sadjarstvu. Pričakuje se velikih sprememb v sajenju novih vrst sadnih dreves.

S pomočjo etilenovega plina se poveča aktivnost pivovega kvasa, izboljša se kvas in se vsled tega izboljša kvaliteta pečene kruha ter je tako delno rešeno vprašanje selekcije pšenice.

Etilenov plin ojači vpliv fermentov in rast rastlin, nima pa kvarnega vpliva na vitamine in druge hranljive snovi.

Češkoslovaška za javna dela

Povojne gospodarske razmere so se tako zelo spremenile, da države ne morejo prepuščati razvoja liberalistični samovolji posameznikov, temveč so prevzele države skrb za splošno gospodarstvo v svoje roke in ga uravnavajo, vodijo in razvijajo po potrebah vsega naroda.

Boljševiško in fašistično urejene države so napravile 3, 4 in 5letne gospodarske načrte, po katerih se mora razvijati gospodarsko življenje.

Avtoritativni režimi fašističnih in boljševiških držav so si lastili monopol na načrtno gospodarstvo in ga proglasili za svoj patent. Po njihovem mnenju so demokratično urejene države nesposobne odpraviti anarhijo v gospodarskem življenju in uvesti načrtno gospodarstvo.

Čehoslovaška je dokazala, da temu ni tako. Kljub njenemu popolnemu in vzornemu demokratizmu je uvedla čehoslovaška vlada načrtno gospodarstvo.

Triletni gospodarski načrt predvideva povečanje razmaha vseh gospodarskih panog od kmetijstva do težke industrije, od organizacije javnih del pa do povišanja cene kmetijskih pridelkov. Tekom treh let bo vloženi nič manj kot 15 milijard dinarjev v najrazličnejša javna dela.

Torej ni načrtno gospodarstvo, red in napredek gospodarskega življenja odvisen toliko od gospodarskega sistema kolikor od ljudi, ki narode in države vodijo. Čehoslovaška ima take ljudi.

Ruska armada

Odnosaji med Rusijo in Nemčijo se čim dalje bolj zaostrujejo. Hitler je že v svoji knjigi »Mein Kampf« označil smernice zunanje politike nacionalnega socializma, ki grede za ošvajanjem prostora ukrajinskega ozemlja ter borba proti boljševizmu. Pod pretvezo boljševiške nevarnosti je do zob oborožil nemško armado in te dni zvišal kadrski rok na dve leti. Nemška armada šteje danes že milijon vojakov.

Na drugi strani se pa še močneje oborožuje Rusija, ki bo v kratkem imela 2 milijona stalne vojske, oborožene z najmodernejšim orožjem. Pa ne samo armada, Rusija je zgradila v zadnjih osmih letih vso svojo industrijo, tako da je popolnoma neodvisna od inozemstva. Od pušk, strojníc, topov in tankov do največjih bombnih letal in strupenih plinov izdelujejo ruske tovarne vse doma.

(Ruska vojska je štela začetkom leta 1934. samo 562.000 pušk. To število je narastlo v teku dveh let na 1.300.000 in bo doseglo koncem letošnjega leta 2.000.000 bajonetov.

Po podatkih ruskega glavnega generalnega štaba je štela sovjetska vojska 1. januarja 1936 90 pehotnih in 23 konjeniških divizij s skupno 824 bataljoni pehote in 600 eskadroni konjenice, 2800 baterijami težke artiljerije, 23 bataljoni pionirjev, 11 bataljoni pontonirjev. Poleg tega je prideljenih posameznim sovjetskim armijam še 90 samostojnih pionirskih čet, 23 samostojnih pionirskih eskadronov, 14 polkov za vzdrževanje zveze (telefonisti, radiotelegrafisti itd.), 59 samostojnih bataljonov za zvezo, 46 samostojnih eskadronov za zvezo, 23 polkov tankov, 3 polki za borbo s strupenimi plini, 11 samostojnih bataljonov in 12 samostojnih čet za borbo s strupenimi plini, 114 letalski eskadri in 92 letalskih bataljonov.

Stoječa vojska je danes oborožena z 20.000 lahкими strojnícami, s 16.000 težkimi strojnícami, 8400 poljskimi topovi, 900 težkimi topovi, 1600 topovi za infanterijsko borbo in obrambo proti tankom in letalom, 4000 lahкими in težkimi tanki in s preko 5000 letali. Število tankov in oklopnih avtomobilov bo doseglo še letos višino 8000 voz.

Do sedaj je že 5 divizij popolnoma motoriziranih. Pri vseh 23 kavalerijskih divizijah je izvedena kompletna motorizacija proizvodovnih oddelkov. Poleg tega je do sedaj motorizirana že vsa težka artiljerija, vse edince za zvezo in poročevalsko službo, vse edince za borbo s strupenimi plini, vse edince pontonirjev in pionirjev, vsi artiljerijski polki, ki so prideljeni neposredno pod poveljstvo posameznih armij in vse protiletalske baterije. S pojačeno motorizacijo mislijo nadoknaditi sovjetski vojskovodje pomanjkanje železniških zvez napram ogroženim mejam in dati ruski vojski čim bolj ofenzivni in probojni značaj.

Po zadnjih vesteh znaša vojnodobno stanje sovjetske vojske že 14 milijonov duš in bo doseglo koncem letošnjega leta 15 milijonov bajonetov. Ruska vojska posevda prav posebno pozornost ojačenju svojega letalstva, ki je danes med prvimi na svetu, povišanju števila tankov in težke artiljerije ter spopolnitvi bojne sposobnosti edinic za kemijsko vojno.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČEVA ULICA 25
TELEFON ŠTEV. 25-52

Novice

Svetozar Pribičević umrl

Ob zaključku lista smo prejeli iz Prage vest, da je sinoči ob 22. uri umrl v tamošnjem sanatoriju, bivši večkratni jugoslovanski minister Svetozar Pribičević. Podlegel je baje boleznim na pljučih.

× Nova podzemna jama v Postojni. Ko so iskali v postojnski jami neki čoln, ki ga je odnesla pred tedni narasla Pivka, so zagledali delavci pri iskanju pred seboj na enkrat nad 6 metrov veliko razpoko nad šumečo Pivko. O najdbi so takoj obvestili ravnateljstvo, ki je odredilo, da se najdena razpoka preišče. Raziskovalci so odkrili po 6urnem delu ogromno skoraj 3 kilometre dolgo in na kapnikih menda na svetu najbolj bogato jamo.

× V Zicah v Slov. goricah je bik stisnil 57-letnega tesarja Karla Komperška, ki je služil pri posestniku Rožonji. Bik je uslužbenca s tako silo pritisnil ob zid, da je siromaku počil želodec in je kmalu za tem izdihnil.

× V Ženjaku pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je posestnik Ivan Kramberger v prepiru ubil svojega 88letnega tasta Jakoba Ferka. Zet in tast sta se stalno prepirala radi prevžilka, ki ga je moral Kramberger dati tastu. Ko sta bila moža te dni nekoč sama doma, je Kramberger s stolovo ного razbil starčku lobanjo in se je po strašnem dejanju sam javil orožnikom.

× Zopet peklenski stroj v vlaklu. Na brzem vlaklu Dunaj—Trst je eksplodiral te dni v bližini Semmeringa peklenski stroj. Uradno se poroča, da človeških žrtev ni bilo, pač pa, da je materialna škoda zelo velika. Oblasti so mnenja, da gre za komunistični atentat,

× Požar v Kamniku. V nedeljo je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju gostilničarja pri Grogu v Kamniku. Požar je nevarno ogrožal vso okolico in se je le požrtvovalnemu gasilstvu zahvaliti, da se ni nesreča razširila na sosednje zgradbe.

× V Črenšoveh je utonil v potoku 16mesečni sinček zidarskega pomočnika Štefana Sarjaša.

× V Seleh je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Muršca. Škoda znaša kakih 20 tisoč dinarjev.

× Guverner Malte v Sarajevu. V Sarajevu je prišel te dni angleški guverner z otoka Malte. Iz Sarajeva bo odpotoval v Zagreb.

× V Doos, samotno bosansko vas, se je po 20 letih vrnil iz Rusije bivši avstrijski vojni ujetnik Mehmed Šehić. Šehić je odšel na vojno kot preprost kmetski mladenič, na Ruskem pa se je izoblikoval v slikarja-umetnika. Zadnje čase je živel v Tiflisu in je od tam do doma potreboval 86 dni za pot. Šehić pravi, da živi v kazanski guberniji še kakih 30 tisoč naših ljudi.

× Iz Melov pri Gornji Radgoni je bila doma 18letna Lizika Stefančeva. Uslužbena je bila na Rotentura-Zorzijevem gradu. Ker je pokajljivala, jo je službodajalka opozorila, naj gre k zdravniku. Lizika je ubogala, zdravnik pa ji je ugotovil pljučno jetiko. To je mladenko tako potrla, da je skočila v Muro. Orožniki so sicer njeno truplo kmalu potegnili iz valov, v življenje pa je kljub vsem naporom ni bilo mogoče več obuditi.

× Med Beogradom in Šabcem se je na državni cesti nedavno pripetila huda avtomobilska nesreča. Na nekem ostrem ovinku se je avtobus tvrdke Maričić zaletel v kolesarja Djura Mladenovića. Kolesarja je vrglo skozi okno pred šoferjem naravnost v avtobus. Šofer je radi tega izgubil oblast nad volanom ter se je avtobus z vsemi 16 potniki zvrnil v obcestni jarek. Avtobus je močno poškodovan, šofer in več potnikov je laže poškodovanih, kolesar pa je tako zmrvarjen, da bo brzkone podlegel poškodbam.

× Rimski vodovod so odkopali v Ptujju. Vodovod je napeljan iz Frama pod Pohorjem in je dolg 22 km. Navzlic tisočletni starosti je vodovod dobro ohranjen. Vodni kanal je 50 cm širok, ki ga obdaja 45 cm debel zid. Vodovod nameravajo v celoti odkopati, ko bodo pospravljeni kmetijski pridelki. Odkopavanje vodi vseučiliški profesor v Ljubljani g. dr. Balduin Saria.

× Umrl je v Ptujju ugledni trgovec Martin Vrabl. Nedavno se je poškodoval, ko se je vozil z motornim kolesom. Te dni pa je poškodbam podlegel.

× Za Rdeči križ se bo 20. do 26. t. m. pobiral poseben dodatek k vojni ceni za železniške vozne listke. Od tega dodatka pa so izvzeti peranski listki, delavski tedenski listki, brezplačni listki, dijaški mesečni in mesečni listki za javne uslužbence, predplačilni listki, kreditirane vojaške befice in vojaški registri.

× V Formah je posestniku Smoletu požar povzročil veliko škodo. Pogoreli so pod, šupa in hlev, pa tudi mnogo sena, slame in raznega orodja so pogoltnili plameni. K sreči so vsaj živino spravili iz gorečega hleva. Kako je ogenj nastal, še ni natančno ugotovljeno. Brzkone ga je povzročila otroška neprevidnost.

× V Slovenski Bistrici je banska uprava razrešila dosedanko upravo Okrajne hranilnice, ki ji je načeloval dr. Josip Pučnik. Za gerenta je imenovan zdravnik dr. Černe. Razrešena uprava je uspešno vodila hranilnico skoraj celih deset let. Nova uprava je sestavljena iz samih pristašev JRZ.

× V Trzinu je delavec Alojz Brejc, uslužben pri tvrdki »Pekoc«, z drugimi delavci vred razbijal skale. Pri tem se je zavalila nanj kakih 500 kg težka skala ter mu desno nogo dobesedno odtrgala, levo pa dvakrat zlomila. Tudi drugače je Brejc, ki so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, tako poškodovan, da ni upanja v njegovo okrevanje.

telja so prijeli, ko se je vrnil po nekem obisku z ruskega poslanstva. V njegovem stanovanju so našli znesek 500 jenov, radi česar sklepajo, da je nemara to kupnina za kake važne listine, ki naj bi jih bil Othake prodal Rusom. — Kakor je videti, so tudi Japonci že toliko napredovali, da mora biti pri njih kakor pri nas — pisatelj uboga para. Če ima slučajno kak groš, je takoj špijon. Slovenskim poklicnim tovarišem japonskega druga naj bo to v tolažbo, kadar jih bo z uradno-resnim obrazom preganjal — eksekutor. »Slep je, kdor se peljem ukvarja« je pel naš Prešeren in velja to ne le za Slovenijo, ampak hvala Bogu tudi za — Japonsko.

■ **Zenska leti čez Ocean.** Angleška letalka, 33letna Beryl Markam, je prva ženska, ki se je sama brez spremstva z letalom podala na pot čez Atlantski ocean. Po dosedanjih poročilih poteka polet ugodno in v Ameriki že nestrpnost pripravljajo drzni letalki veličasten sprejem.

■ **V letalu jo je popihal z bogatim plenom.** V Wiesbadenu je neki 34letni Karl Fischbauer iz neke vile pokradel za skoraj 13 milijonov dinarjev draguljev in drugih dragocenosti ter s tem bogatim plenom z letalom odletel in izginil brez sledu.

■ **Francoski dobrovoljci v Španiji.** V Barceloni se je javilo okrog 200 francoskih dobrovoljcev, ki so se stavili španski vladi na razpolago.

Sejmi

20. septembra: v Nadlesku pri Ložu, Ljutomeru, Sv. Lenartu v Zabukovju nad Sevnico, Sv. Vidu pri Grobelnem.

21. septembra: v Ribnici, Borovnici, Zg. Tuninju, St. Ilju pri Velenju, Rečici ob Sa-

vinji, Laškem, Framu, Lučah, Podsredl, Črenšovcih.

22. septembra: v Doinji Lendavi.

24. septembra: v Slovenski Bistrici, pri Sv. Rupertu, pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, Frankolovem, Cankovi, Turnišču.

Važnejša radio predavanja

od 20. do 27. septembra 1936.

Nedelja, 20. septembra. 8.45: Verski govor (p. Guido Rant) — 17.00: Kmetijska ura: Odbira plemenjakov (g. Jože Okorn) — 20.10: Zdravstvena ura: Jesenske nevarnosti (doktor I. Pirc).

Torek, 22. septembra. 20.10: Prevrednotenje premoga (g. prof. Fr. Pengov).

Sreda, 23. septembra. 20.10: Z našega lepega Jadrana (g. Vladimir Regally).

Četrtek, 24. septembra. 19.30: Sokolstvo in socialni pokret (Marko Sabljic).

Petek, 25. septembra. 20.10: Zenska ura: Odnos staršev do šole (gdč. Zlata Pirnatova).

Sobota, 26. septembra. 18.40: Ob 150letnici prvega vzpona na Montblanc — 20.10: Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar).

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din	43'60
1 nemška marka	Din	17'62
1 švicarski frank	Din	14'28
1 angleški funt	Din	220'—
1 avstrijski šiling	Din	9'60
1 francoski frank	Din	2'89
1 češkoslovaška krona	Din	1'81

Žrebanje

dobitkov 2 1/2 % vojne škode,

serija	štev.	Din	serija	štev.	Din
7754	518	5.000	8599	49	3.000
7769	755	3.000	8611	26	3.000
7783	577	3.000	8612	588	3.000
7840	442	3.000	8614	222	3.000
7844	83	3.000	8617	155	3.000
7927	658	3.000	8646	920	3.000
7935	410	3.000	8654	136	3.000
7944	724	5.000	8698	962	5.000
7957	735	3.000	8726	331	5.000
7971	255	5.000	8774	2	3.000
8010	947	3.000	8807	790	3.000
8025	637	20.000	8863	58	5.000
8059	640	3.000	8874	977	3.000
8116	821	3.000	8884	437	5.000
8125	881	3.000	8959	41	3.000
8192	338	100.000	8976	281	200.000
8221	131	20.000	8991	688	5.000
8230	252	3.000	9059	333	3.000
8264	590	3.000	9089	744	3.000
8284	390	5.000	9147	983	3.000
8322	522	3.000	9154	722	3.000
8347	628	5.000	9155	582	3.000
8375	993	3.000	9168	985	100.000
8379	735	3.000	9169	165	3.000
8407	658	5.000	9204	376	3.000
8421	274	3.000	9236	56	3.000
8424	683	3.000	9263	857	5.000
8498	179	5.000	9289	628	3.000
8502	69	3.000	9301	358	3.000
8504	556	3.000	9319	964	3.000
8505	801	5.000	9320	904	3.000
8522	415	3.000	9383	956	3.000
8527	620	3.000	9387	233	3.000
8528	602	50.000	9399	330	20.000

MOŠT

iz grozdja, kakor vse sadne sokove, lahko stalno pripravite za uporabo v vsem letu

BREZ VSAKIH APARATOV
BREZ STROKOVNE PRIPRAVE
BREZ IZGUBE ČASA

s pomočjo **NIPAKOMBINA A/II.**

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijensko!

Odobreno po ministrstvu za kmetijstvo.

Navodila in cenik pošilja brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohn«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmetijski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalažanje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12^{1/2}, in od 3—4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^{1/2}, ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: **Din 35.000.000'—**

Rezerve: **Din 1.500.000'—**